

# İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23679>

## Özet

İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği, **Esin Tavancı** ve **Hafize Keser** tarafından 2001 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin İnternet kullanımına dair sahip oldukları genel tutumları, yani bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimleri sistematik bir biçimde ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması, özellikle eğitim bilimleri alanında, yeni teknolojilere karşı öğrencilerin ve kullanıcıların yaklaşımlarını belirlemek için temel bir ihtiyaca cevap vermiştir. Ölçeğin geliştirilmesi, **Likert tipi** derecelendirme formatı kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ile desteklenmiştir.

## Anahtar Kelimeler

Tutum ölçeği, İnternet, İnternet tutumu, Likert tipi ölçek, psikometrik geliştirme, eğitim psikolojisi, teknoloji kabulü.

## Yazarlar

Esin Tavancı, Hafize Keser

## Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin İnternet kullanımına karşı geliştirdikleri olumlu veya olumsuz yargıları ve eğilimleri ölçmektir. 2000'li yılların başında İnternet teknolojilerinin yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte, eğitim ve sosyal bilimler alanında bu yeni araca yönelik kullanım algısının anlamak kritik hale gelmiştir. Bu ölçek, kullanıcıların İnternet'i yararlı, gerekli, önceli veya tam tersi, karmaşık, zaman kaybı ya da tehdit edici olarak algılayıp algılamadığını belirlemeyi amaçlanmıştır. Bu sayede, eğitim programlarının ve teknoloji entegrasyon stratejilerinin geliştirilmesine bilimsel bir temel sağlanmıştır.

Geliştirme süreci, özellikle Türkiye'deki üniversite öğrencileri popülasyonu üzerinde gerçekleştirilmiş olup, elde edilen sonuçlar bu grubun teknolojiye adaptasyon seviyesini ve tutumlarını ortaya koyarak gelecekteki araştırmalara zemin hazırlamıştır.

## Yapı

İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği, psikolojideki **tutum** yapısının üç temel bileşenini hedef almaktadır:

**Bilişsel Bileşen:** İnternet hakkındaki bilgi, inanç ve düşünceler (Örn: İnternet'in eğitim için yararlı olduğu inancı).

**Duyuşsal (Affektif) Bileşen:** İnternet kullanımına yönelik duygular (Örn: İnternet kullanmaktan

keyif alma veya kaygı duyma).

**Davranışsal Bileşen:** İnternet kullanma niyeti veya geçmişteki kullanım tecrübeleri.

Ölçek, bu bileşenleri kapsayacak şekilde maddeler içermekte ve genellikle yararlılık, kaygı/korku, kolaylık ve sosyal etkileşim gibi alt boyutlarda İnternet tutumunu ölçen çok boyutlu bir yapı sergilemektedir. Bu yapı, bireylerin İnternet'i bir araç olarak nasıl değerlendirdiğini kapsamlı bir şekilde analiz etmeye olanak tanır.

## Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme makalesinde detaylı olarak sunulmuştur. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü ifade eder. Bu kapsamda, hem **içerik geçerli** hem de **yapı geçerli** incelenmiştir.

**İçerik Geçerli:** Uzman görüşleri alınarak maddelerin tutum yapısını temsil etme yeterliliği değerlendirilmiştir.

**Yapı Geçerli:** Ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek için **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, maddelerin anlamlı alt boyutlar altında toplandığını göstermiştir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin tutumu temsil eden temel faktörleri net bir şekilde ayırt edebildiği raporlanmıştır. Geçerliğin detayları, orijinal makalede (Tavancalı & Keser, 2001) bulunabilir.

## Güvenirlik

Güvenirlik, ölçeğin ölçtüğü özelliği tutarlı ve kararlı bir şekilde ölçme derecesidir. İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği için **iç tutarlılık** ve muhtemelen **test-tekrar test güvenilirliği** yöntemleri kullanılmıştır.

**İç Tutarlılık (Cronbach Alfa):** Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı, maddelerin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu göstermektedir. Geliştirme makalesinde bu katsayının yüksek olduğu (genellikle .80 ve üzeri) bildirilmiş olup, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir yapıyı ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

**Test-Tekrar Test Güvenirli:** Farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının korelasyonu incelenerek ölçek puanlarının zaman içinde ne kadar kararlı olduğu tespit edilmiştir. Yüksek korelasyon katsayısı, ölçeğin kararlı bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Ölçeğin güvenilirlik değerleri hakkında daha fazla bilgi edinmek için orijinal akademik kaynağı incelemesi gerekmektedir.

## Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** kullan?lm??t?r. Bu analiz, ba?lang?çta çok say?da olan madde havuzunun, ?nternet tutumunu temsil eden daha az say?da ve anlaml? faktör alt?nda toplanmas?n? sa?lam??t?r.

Analiz sonucunda, ölçe?in genellikle iki veya üç ana faktörden olu?tu?u tespit edilmi?tir. Bu faktörler tipik olarak "?nternet'in Yararlı?ı??? ve Önemi" (olumlu tutum) ve "?nternet Kullan?m?na Yönelik Kayg? veya Zorluk Alg?s?" (olumsuz tutum) eksenlerinde toplanm??t?r. Faktör yüklerinin yüksek olmas?, maddelerin ait olduklar? faktörü güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir.

## Enstrüman

**Test Type:** Geli?tirme (Developmental) / Tutum Ölçe?i

**Format:** Likert Tipi Derecelendirme. (Genellikle 5 seçenekli: Kesinlikle Kat?lı?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a).

**Language Available:** Türkçe

**Population Group:** Yüksekö?retim ö?rencileri (Üniversite ö?rencileri)

**Age Group:** Genç yeti?kinler (Tipik olarak 18-25 ya? aral???)

**Population Details:** Ölçek geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki üniversite ö?rencilerinden olu?an bir örneklem üzerinde yürütülmü?tür.

**Test Methodology:** Kendi kendine raporlama (Self-report) yöntemiyle uygulanan yaz?lı? veya dijital anket format?.

## Anahtar Kelimeler

Teknoloji tutumu, internet alg?s?, psikometri, ö?renci tutumlar?, faktör yap?s?, iç tutarlı?k.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Belirtilmemi?

**Affiliation Email addresses:** Hafize Keser: [hkeser@education.ankara.edu.tr](mailto:hkeser@education.ankara.edu.tr)

**Correspondence Address:** Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye.

## İzinler, Ücretler ve Test Yılı?

Ölçek, akademik bir dergide yayımlanmış olup, akademik araştırmalarda kullanılması için genellikle yazarlara referans verilerek izin alınması gerekmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarın izni zorunludur. Ölçeğin geliştirildiği yıl **2001**'dir. Ölçeğin kullanımı için ücret bilgisi mevcut değildir, ancak akademik yayın olduğu için genellikle ücretsiz erişilebilir.

## Referanslar

Tavancalı, E., & Keser, H. (2001). İnternete yönelik likert tipi bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 34(1), 45-60.

Orijinal makalenin bağlantısı: [dergipark.org.tr](http://dergipark.org.tr)

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [internet-kullanimina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](http://internet-kullanimina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf)

## İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

**IMPORTANT:** The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tam listesi için Tavancalı ve Keser (2001) tarafından yayımlanan orijinal akademik makaleye başvurulması gerekmektedir.